

Riny in Boeken

Beste mensen,

Begin mei: veel vrije dagen, dus veel mensen op vakantie! Het is rustig in het dorp, het is rustig in de boekhandel. Tijd voor achterstallige klusjes en administratie. Eindelijk tijd om wat meer te lezen zonder schuldgevoel om alle dingen die nog gedaan moeten worden. Tsja, hoe komt dat eigenlijk?

Ik ken mensen die in de grootste puinhoop rustig een boek kunnen lezen zonder zich opgejaagd te voelen, maar ik ken meer mensen die van zichzelf pas mogen gaan zitten met een boek als alle klussen gedaan zijn! Is dat de reden dat er in de vakantie wel gelezen wordt maar in ons jachtige bestaan veel minder dan we zouden willen? En is lezen in deze optiek dan een soort "luxe" die we onszelf pas gunnen na alle andere zaken? Soms observeer ik hoe mensen bij ons een boek kopen. Voor sommige mensen is het een soort eerste levensbehoefte, die komen zeer geregeld als hun boodschappenkarretje bij de supermarkt afgerekend is, even langs bij de boekhandel om te snuffelen. Als ze dan een boek kopen hoeft dat niet ingepakt te worden. Een klant zei laatst, nadat ze een kinderboek had gekocht: "pak het maar niet in, want dan heeft mijn kind het idee dat ze constant cadeautjes krijgt en ik wil haar niet verwennen met cadeautjes maar laten zien dat boeken bij het leven van alledag horen". Ik weet van deze klant dat ze zelf, tijdens het eten koken, nog met een boek in haar hand staat te lezen (en dat is dan geen kookboek).

Verder in dit nummer:

- Noud Bles: Van boeken bezeten
Reisboeken en boeken voor de reis
- Expositie Gerrie Hoogveld
- Willem Bosma: Schrijver zijn
- Peter Scharwachter: Het Relatiespel
- Paul Troost: 'Daarom tast ik de grenzen af van walging en weerzin'
- Colofon

Aan de andere kant zijn boeken nog steeds de zeer gewilde, wat luxe cadeaus. Mensen geven elkaar graag boeken en in dat licht gezien mag je het ook als een luxe beschouwen en daar de tijd en aandacht voor nemen en er zuinig mee omgaan!

De lezers die een boek als een noodzakelijke levensbehoefte zien gaan vaak ook anders om met hun boeken dan diegenen die het als een cadeautje beschouwen. De eerste categorie vindt het meestal niet erg als een boek er "gelezen" uitziet. Ze lenen vaker boeken uit omdat ze het belangrijk vinden dat ook anderen even enthousiast worden als zij zelf. De andere groep is voorzichtiger met hun boeken!

Volgens mij is bovenstaande nog nooit wetenschappelijk onderzocht maar als "ervaringsdeskundige" verwacht ik dat dit wel eens zou kunnen kloppen.

Zelf heb ik weinig ervaring met de vele spelen die door gerenommeerde uitgeverij in de markt gezet worden. Er is een teamspel, een kwaliteitsspel, een enneagramspel, een veranderingsspel, een familiespel, een relatiespel, en nog veel meer.

Voor wie erin geïnteresseerd is, is er de site: www.spellendiewerken.nl

Aan Peter Scharwachter, psycholoog en relatietherapeut heb ik gevraagd om het relatiespel eens te beoordelen. Verder in deze nieuwsbrief schrijft hij een recensie erover.

Geniet van de mooie maand mei met een goed boek, al dan niet met ezelsoren!

Groetjes,

Riny Polman

Reisboeken en boeken voor de reis

Elk jaar als wij de mogelijke reisdoelen bespreken, staan we uitgebreid stil bij IJsland. Voor- en nadelen wegen we af, dan noemen we de namen van kennissen die ooit erheen gingen en met enthousiaste verhalen terugkwamen en... besluiten om IJsland dit jaar weer te laten vallen. Als zelfgekozen compensatie lees ik nu een roman van een IJslandse auteur: *Het visconcert* van Halldór Laxness. Geen modale schrijver, in 1955 kreeg hij de Nobelprijs voor de Literatuur "voor de levendige epische kracht waarmee hij de grote IJslandse vertelkunst heeft vernieuwd" (motivering van de Zweedse Academie). Zijn publicatielijst past niet op één A4, vijf van zijn romans zijn in vertaling bij Uitgeverij De Geus verschenen.

'Een wijs man heeft ooit gezegd dat behalve het verlies van een moeder er niets gezonder is voor een kind dan het verlies van zijn vader.' Zo begint *Het visconcert*. Alfgrím, de jonge hoofdpersoon heeft geen vader en geen moeder, hij wordt opgevoed door twee oude mensen die hij opa en oma noemt. In onze letteren zou elke hoofdpersoon met zo'n biografie op zoek gaan naar zijn roots en alle moeilijkheden en drama's overwinnen om in aanraking te komen met of kennis te vergaren over zijn biologische herkomst. Niets van dit alles drijft Alfgrím, zijn ideaal is het om de kleine wereld waarin hij opgroeit niet te hoeven verlaten. In plaats van grote uitdagingen, haast onoverwinbare problemen en verre plus gevaarlijke streken kiest deze jonge held voor de beschutting van de kleine gemeenschap van vissers en veeboeren. De vermeende opa vist op snotolf, anderen vangen vissoorten als leng of grauwwabaal. De komst van een kalf is voor de eigenares reden om de hoofdpersoon op te dragen te leren schrijven en de verzorging van het pasgeboren kalf te boek te stellen. Passages als deze leren ons hoe belangrijk voor de bewoners van het dorp het geslacht van het jonge dier is: als het een koekalf is krijgt het beest een naam en volgen er gedetailleerde aanwijzingen voor het voeren en verzorgen van het jonge dier. Bij een stierkalf beperkt men zich tot het strooien van droge turf. Het boek staat vol vreemde passages over vreemde personen. Antwoorden die zij geven, hebben bij voorkeur niets met de gestelde vragen te maken. Zoals Willem Brakman bij ons probeert hoever hij kan gaan om de verhaallijn in de roman te ontregelen, zo stapelt Laxness dialoogfragmenten schots en scheef op elkaar om te kijken wanneer de blokkentoren omvalt. Voor liefhebbers (net als de boeken van Brakman).

Van IJsland naar Centraal Azië, voor de lezer is het minder dan een voetstap. Van de wonderlijke hoofdstukjes van Halldór Laxness naar de weidse beschrijvingen van reisschrijver Colin Thubron, daar draaien wij lezers onze hand nauwelijks voor om. Thubron is reisschrijver van beroep en hij hoort tot de beteren. De bijzondere ontmoetingen die elke reiziger opdoet, weet hij in te bedden in de geschiedenis van de stad of streek. De beschrijvingen van bergen, rivieren, bouwwerken en wegen zijn illustraties bij de geografie van exotische werelden. Oorden die wij zouden kunnen bereizen, bij de hand genomen door de reisleiders van Shoestring of Koning Aap, bezoeken wij lezende, pagina na pagina met boekenkasten vol secundaire literatuur binnen handbereik. Stel, ik volgde de reis van Colin Thubron die hij beschrijft in *Schaduw van de zijderoute* en ik begon ook in het centrale deel van China, in Xian, van waaruit de terracottalegers hun opmars over de wereld zijn begonnen, in mijn rugzak stopte ik zeker Marco Polo's *Het boek der wonderen* en pas daarna zette ik mijn voeten neer in de voetstappen van de Gele Keizer. Aan het hof van deze keizer wordt door een van de vele echtgenotes van de keizer voor het eerst

zijde gesponnen, hier begint in de tijd de zijderoute, die naar het Westen gaat. Ook al leert het taoïsme dat de weg belangrijker is dan het te bereiken doel, in de handel geldt het omgekeerde en zo reist het delicate weefsel naar Kirchizië, waar ik een korte stop maak om een van de boeken van Tsjingis Ajtmatov uit mijn fictieve reistas te halen, *Dzjamilja* of *De Bonte Hond die langs de zee loopt*, terwijl de zee nog 5000 barre kilometers is te gaan. Eerst komen nog Oezbekistan en Afghanistan (natuurlijk staan de bladzijden van *De boekhandelaar van Kaboel* mij nog helder voor de geest), daarna een eindeloze tocht door Iran (maar ik dood mijn tijd met Kader Abdolah, *Het huis van de moskee*) om te eindigen in het uiterste oosten van Turkije in Antakya, voorheen het vroegchristelijke Antiochië van Petrus en Paulus en daar weer voor de stad Issos waar Alexander de Grote de Perzische legermacht van Darius versloeg. In een oogwenk zweef ik weg in Couperus' laatste, en volgens mij grootste roman *Iskander*.

Als je jong bent, schrijft Thubron op de tweede bladzijde van zijn zijderouteboek, ga je op reis omdat je smacht naar het avontuur, als je oud bent, reis je omdat je iets wilt begrijpen voor het te laat is. De boekhandel staat vol reisboeken en boeken voor tijdens elke reis. Het mooie van boeken is dat je alle reizen ook kunt maken zonder een stap buiten het eigen veilige huis te zetten. Met boeken kan alles.

Noud Bles

Halldor Laxness: *Het visconcert*, Uitgeverij De Geus, € 22,50
Colin Thubron: *Schaduw van de zijderoute*, Uitgeverij Atlas, € 24,90

Marco Polo: *Het boek der wonderen (Il Milione)*, Polak en Van Genneep, € 15,90

Tsjingiz Ajtmatov: *Dzjamilja*, Uitgeverij De Geus, € 12,-

Åsne Seierstadt: *De boekhandelaar van Kaboel*, Uitgeverij De Geus, € 20 (geb.) € 5,99 (pocket)

Kader Abdolah: *Het huis van de moskee*, Uitgeverij De Geus, € 22,50 (geb.) € 12,50 (pocket)

Louis Couperus: *Iskander*, alleen verkrijgbaar in het antiquariaat

Expositie

van schilderijen van Gerrie Hoogveld uit Herveld bij ons in de Boekhandel. zie ook www.gerriehoogveld.com

Aanbevolen boeken

Schrijver zijn

In de Nieuwe Krant van woensdag 16 april doet Renate Diks uit Elst de uitspraak dat je pas schrijver bent als je minstens drie boeken op je naam hebt staan. Meteen daaronder geeft ze toe dat ze zichzelf niet zo'n fantastische schrijfster vindt. Diks heeft dus drie of meer boeken geschreven. Dat doet mij nieuwsgierig gissen naar wat ze al die tijd voor het verschijnen van het derde exemplaar is geweest. Is schrijven in die periode dan maar een beetje aanmodderen? En moet je eerst twee flutromans produceren alvorens er kwaliteit uit de pen vloeit? Onzin natuurlijk. Een brandweerman is ook niet pas brandweerman na de derde brand.

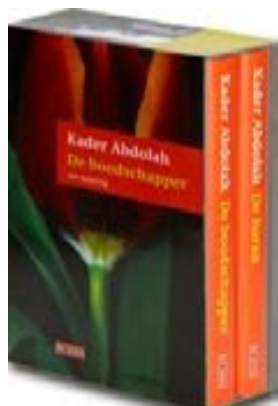
Het zijn van die typische schrijversuitspraken. Jan Blokker zei ooit: 'Een Nederlander heeft de neiging om een verhaal ingewikkeld te vinden als de hoofdpersonages niet Jan, Piet en Klaas heten.' Hugo Claus: 'Poëzie heeft geen normen. Poëzie danst op de maat van het ogenblik.' Of Godfried Bomans: 'Men wordt schrijver door de drift voor de vorm. De inhoud is punt twee.' En misschien nog wel het treffendst in deze context is een uitspraak van Simon Carmiggelt: 'Het aardige van het ambacht schrijven is dat je het nooit leert.'

Sommige citaten gaan een eigen leven leiden en dan is het zo dat op een gegeven moment steeds meer mensen die de woorden bezigen niet meer weten wie ermee begonnen is. Ik betwijfel of Renate Diks uit Elst weet van wie het in mijn ogen inhoudsloze inzicht is dat echte schrijvers minstens drie boeken op de plank hebben staan. Ik weet het ook niet.

Waar Diks eigenlijk niet onderuit kan, denk ik, is het besef dat je schrijver bent zodra je dat wilt, als de eerste letter op papier staat. Schrijver ben je als je in jezelf gelooft, jezelf bloot durft te geven en vertrouwen hebt in je eigen kunnen. Als je na drie boeken nog steeds denkt dat je niet fantastisch bent, kun je beter ophouden.

Willem Bosma

Aanbevolen boeken

Het relatie spel

Het relatie spel is een kaartenspel dat door de psycholoog Pieter Dijkstra is samengesteld. Het is een speelse, vrolijke manier om de liefde te versterken, elkaar beter te leren kennen en lastige kwesties uit de weg te ruimen. Het spel bestaat uit 48 kennisvragen, discussiekaartjes en opdrachten. De kaarten zijn onderverdeeld in acht rubrieken: communicatie, conflicten, intimiteit, verleden, toekomst, persoonlijke smaak, huishoudelijke taken en tijd voor elkaar maken. Het spel wordt gespeeld door eerst de kaarten te schudden, vervolgens om de beurt een kaart te trekken en de kaart daarna voor te lezen. Er zijn vragen om samen te bespreken en opdrachten om uit te voeren. Sommige kaarten zijn verrassingen voor je partner die je niet vertelt maar uitvoert.

Als relatietherapeut en seksuoloog te Bemmelen ben ik natuurlijk sterk geïnteresseerd in dergelijke spellen. Pieter Dijkstra is naast zelfstandig gevestigd psycholoog eveneens onderzoekster sociale psychologie aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Veel tips op de kaarten zijn dan ook gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de verbetering van relaties. De kaarten hebben als doel de onderlinge communicatie tussen de partners op gang te brengen, het conflictoplossende vermogen te vergroten, de intimiteit en seksualiteit tussen de partners te verbeteren, het bewust worden van de invloed van het verleden op de huidige relatie, de toekomstverwachtingen met elkaar te bespreken, het beter leren kennen van elkaars persoonlijke voorkeuren, het optimaal verdelen van de huishoudelijke taken en het bevorderen van samen met elkaar bezig zijn.

Mijn oordeel over dit kaartenspel is positief. Er staan zaken in die ik in mijn relatietherapieën ook aan de partners voorstel zoals formuleer je irritaties aan je partner in termen van wensen. Op dusdanige wijze worden problemen oplossingen. Het is belangrijk dat de kaarten op wetenschappelijk onderzoek zijn gebaseerd en niet alleen op de subjectieve ervaring van een hulpverlener. Hierdoor weten we zeker dat bepaalde adviezen van de kaarten kunnen helpen om de kwaliteit van de relatie te verbeteren. De gespreksonderwerpen en opdrachten van de kaarten bevorderen de communicatie en de intimiteit tussen de partners waardoor de relatieband kan verbeteren. Het is een voordeel dat het op een speelse manier gebeurt zodat moeilijke onderwerpen niet te zwaar hoeven te worden. Het spel kan helpen om onderwerpen die in de relatie worden vermeden aan de orde te laten komen. Echter, als een paar relatieproblemen heeft dan is het een illusie om te denken dat een relatie spel de problemen kan oplossen. Er is dan relatietherapie nodig. Het spel kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Peter Scharwächter

‘Daarom tast ik de grenzen af van walging en weerzin’

Lees ik op een van de eerste pagina's 'Ik heb de indruk dat mijn geest de orbifrontale cortex van mijn hersenen tracht uit te schakelen zodat ik geen emoties meer heb / *lets dat ik een voordeel zou willen noemen*', dan weet ik dat ik een niet-alledaags boek voor me heb. De strip *Verder* van Marc Legendre (1956) is allesbehalve gewoon, het boek is zelfs macaber. Van de boodschap die deze Belgische auteur brengt, word je bepaald niet vrolijk, maar wat klets ik eigenlijk? Legendre brengt niets anders dan de werkelijkheid waaraan wij ons elke dag verlustigen, of het nou aan oorlog is of aan mensen die elkaar op tv voor het oog van de natie voor een leuke geldprijs voor rot schelden. Hij verbeeldt die realiteit door afbeeldingen die eruitzien als abstracte schilderijen en soms als verstilde tv-beelden.

Legendre maakte een stripboek. Dat impliceert veel beeld, weinig tekst en korte zinnen, soms alleen maar kreten. Voor je het weet, ben je al halverwege het fraaie boekwerk, want dat is het.

maar wel met teksten en beelden die tot nadenken aanzetten.

Marc Legendre heeft het wel gezien met de mensheid, zou je zeggen. Hij woont niet voor niets al jaren op Gran Canaria, ver weg van het Belgische gewoel. Maar wie interviews met hem leest, krijgt een heel andere indruk. Hij is aimabel, houdt van goed eten en drinken, heeft oog voor zijn omgeving en werkt naarstig aan een omvangrijk oeuvre.

Voor hij tekenaar werd, studeerde hij toegepaste grafiek en was hoofdredacteur van het stripweekblad *Kuifje* en *Suske en Wiske*. Hij maakte zijn stripdebuut met *Biebel* in *Robbedoes*, een vervolgverhaal over een opstandig jongetje dat, gezien het wisselvallige dat de loopbaan van de tekenaar kenmerkt, goed bij Legendre past. Hij heeft met striptekenen

Verder is bijzonder en daarom is het stripboek voor de Libris Literatuur Prijs 2008 voorgedragen. Samen met onder andere *Datumloze dagen* van Jeroen Brouwers en *De utopisten* van Louise O. Fresco, ook een boek waarbij de integriteit van de hedendaagse mens vraagtekens worden geplaatst, maar Legendre is van een andere orde: cynisch en realistisch,

kennelijk zijn stiel gevonden, want hij publiceerde verschillende vervolgstrips en een zestal albums. Daarnaast is hij actief in de reclame en de tv-sector. De tv-sector neemt hij in *Verder* stevig op de korrel. In medialand zijn ze alleen maar op hoge kijkcijfers belust en nemen ze het niet zo nauw met de moraliteit om aan dat doel te voldoen. Nou niet bepaald een originele visie, want dat hebben er meer gezegd en we kunnen daar bovendien vierentwintig uur per dag zelf getuigen van zijn. De vorm waarin zijn standpunt brengt, is echter wel degelijk uitzonderlijk.

Behalve de media heeft Legendre nog een speerpunt: de menselijk relaties, in het bijzonder de één-op-één relatie. Marc heeft daar geen hoge pet van op. In zijn boek hebben beide hoofdpersonen allesbehalve een fijnzinnige verhouding en houden elkaar met genoeg een spiegel voor: 'Ik tast de grenzen af van walging en weerzin', zegt een van hen.

Of de jury van de Libris Literatuur Prijs 2008 dat waardeert, weten we op 6 mei. Dan maakt dit eminente gezelschap onder leiding van Abram de Swaan, die op 8 april de P.C. Hooft-prijs 2008 ontving, de uitslag bekend. Dit oordeel zal binnenskamers en bij recensenten de nodige discussies geven, want een stripboek ... is dat wel literatuur?

Paul Troost

Marc Legendre (2007) *Verder*. Uitgeverij Atlas, Amsterdam

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Boekhandel Polman te Bemmelen. Ingezonden artikelen verwoorden de mening van de schrijver.

De nieuwsbrief geeft nieuws en activiteiten over de wereld van 'het geschreven woord' in het algemeen en over onze boekhandel in het bijzonder.

Daarnaast willen we een podium zijn voor mensen die van boeken en literatuur houden. Dus indien u een stukje wilt schrijven voor de nieuwsbrief, aarzel dan niet!

De nieuwsbrief is gratis af te halen in de winkel.

Vanzelfsprekend wordt onze nieuwsbrief ook op onze website gepubliceerd.

Bijdragen van:

- Noud Bles
- Paul Troost
- Peter Scharwachter
- Riny Polman
- Willem Bosma

Eindredactie:

- Frans Polman

Informatie:

Boekhandel Polman

Dorpsstraat 42

6681 BN Bemmelen

T: 0481 - 453 145

F: 0481 - 454 419

W: www.boekhandelpolman.nl

E: info@boekhandelpolman.nl